

Asia: VN/1258/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi sekä sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisesta

1. Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain lukua 7 Palkkatuki koskevat kysymykset

1 § Palkkatuki (sis. palkkatuen määritelmän)

- **Lisättäisiin palkkatuen tarkoitukseen vammaisten ja pitkäaikaissairaiden sekä 60 vuotta täyttäneiden pitkäaikaistyöttömien työn saannin ja työelämään osallisuuden lisääminen.**

Tämä on hyvä tarkennus nykyiseen lainsäädäntöön. Lisää mahdollisuuksia rikastaa työelämän moninaisuutta.

2 § Palkkatuen yleiset edellytykset

- **Rajattaisiin palkkatuetun työn kohderyhmää**

Kohderyhmän rajaaminen selkeyttää palkkatuen käyttöä ja kohdistaa palkkatuen käyttöä entistä tarkoituksenmukaisemmin. Pääsääntöisesti tämä on hyvä muutos. Toisaalta sillä on kuitenkin nopeaa työllistämistä heikentävä muutos, kun palkkatuen kohderyhmään ei voi kuulua TE-asiiantuntijan harkinnalla jo lyhyenkin työttömyyden jälkeen, jos työttömyyden pitkittymisen riski on korkea, kun tämä korvattaisiin 6kk työttömyyden kaavamaisella rajauksella.

3 § Työnantajaan liittyvät palkkatuen edellytykset

- **Työnantajiin lisättäisiin hyvinvointialue ja poistettaisiin luonnollinen henkilö, joka ei harjoita taloudellista toimintaa (kotitalous)**
- **Tuotannollisista tai taloudellisista syistä viimeisten 12 kuukauden aikana irtisanoneelle työnantajalle tuki voitaisiin myöntää, jos tämä on ottanut saman määrän henkilöitä työhön irtisanomisen jälkeen**

- **Palkkatukea ei myönnettäisi uudestaan työnantajalle saman henkilön palkkaamiseen poikkeuksena vamman tai sairauden perusteella, oppisopimuskoulutukseen tai 60 vuotta täyttäneen pitkäaikaistyöttömän työllistämiseen myönnetty tuki tietyin edellytyksin**

Kotitalouksien palkkatuen käyttö on ollut hyvin pientä, joten muutos on pääosin tarkoituksenmukainen. On kuitenkin tilanteita, joissa palkkatuki olisi luonteva käyttötapa kotitalouksille eli pitänee kysyä, mikä hyöty kotitalouksien rajaamisesta ulkopuolelle saadaan.

Palkkatuen myöntäminen tuotannollisista tai taloudellisista syistä viimeisten 12 kuukauden aikana irtisanoneelle työnantajalle: Työhön otettujen määrän laskemiseen pitäisi olla selkeä kaava. Tässä ei ole ongelmaa pienten yritysten osalta, mutta suurissa yrityksissä asia voi olla haasteellinen. Tämä lisää myös byrokratiaa asian selvittämisen osalta. Toisaalta nykyinen lainsäädäntö on ollut usein ongelmallinen työnantajien kannalta, joten tämänkaltainen täsmennys on hyvä. Pitää vain saada selkeä valtakunnallinen toimintatapa tähän, jotta toteuttamisprosessista voidaan luoda tehokas.

Kun palkkatukea ei jatkossa voitaisi myöntää uudestaan työnantajalle saman henkilön palkkaamiseen em. poikkeuksia lukuun ottamatta, tämä muutos selkeyttää palkkatukijärjestelmää. Palkkatuki on kuitenkin välityömarkkinatoiminto eli sinänsä rajaus on hyvä myös avoimille työmarkkinoille siirtymisten vahventamisessa.

5 § Palkkatuella katettavat palkkakustannukset

- **Työnantajan sivukuluja ja lomarahaa ei jatkossa luettaisi palkkatuella katettaviin kustannuksiin**
- **Muita tarkennuksia tukikelpoisten kustannusten määritelmään**

Tämä selkeyttää palkkatukijärjestelmää sekä palkkatuen hakemis- että maksatusvaiheessa. Toisaalta on selvää, että kyseinen muutos vaikeuttaa pienten työnantajien mahdollisuutta palkata työttömiä, koska efektiivinen tuki on parhaimmillaankin nk. normaaleilla ehdoilla noin 30%-40%. Näennäisestä prosenttien noususta huolimatta siis monen työnantajan kohdalla palkkatuen reaalin määrä pienenee. Tämä ei liene tavoitteen mukaista eikä lisää palkkatuen käytön volyyymiä, joten sivukulujen sisällyttämistä nykyisen tavan mukaisesti (max 30% bruttopalkasta) kannattaisi edelleen miettiä.

6 § Palkkatuen määrä ja kesto

- **Tuen määrä olisi työttömyyden kestosta riippumatta 50 % palkkakustannuksista**
- **Tuen kesto 5 tai 10 kuukautta, kuitenkin enintään työsuhteen pituinen**
- **Palkkatuki voitaisiin myöntää uudelleen toiselle työnantajalle heti edellisen palkkatukijakson päätyttyä, jos henkilö kuuluisi edelleen palkkatuen kohderyhmään ja tuen myöntäminen olisi tarkoituksenmukaista**

Tukiprosentin ja tukien keston yhdenmukaistaminen selkeyttää palkkatukijärjestelmää sekä työnantajan, työnhakija-asiakkaan että TE-toimiston kannalta. Tuen myöntäminen uudelleen toiselle työnantajalle heti edellisen tukijakson päätyttyä lisää TE-toimiston harkintavaltaa tuen käytössä. Tämä vauhdittaa siirtymiä työmarkkinoilla, joka on ehdottoman hyvä asia. Tuen keston ihmeellinen rajaus 5 kk ja 10kk, 6kk ja 1 vuoden sijaan on keinotekoinen ja todennäköisesti vain budjettisystä tehty. Tämä pitäisi ehdottomasti korjata 6kk ja 1 vuosi muotoon. Palkkatuen käytössä on paljolti kyse myyntiprosessista, joten selkeys on iso arvo.

7 § Palkkatuki alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen

- **Tuen määrä olisi 70 prosenttia palkkakustannuksista**
- **Tuki myönnettäisiin 10 kuukauden ajaksi sillä perusteella, että vamma tai sairaus vaikeuttaa huomattavasti sopivan työn saamista**
- **Tukea voitaisiin jatkaa samalla työnantajalla tietyin edellytyksin enintään 24 kuukauden jaksoissa.**

On hyvin perusteltua, että tuen määrä alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen on suurempi muista työttömistä ja siinä on mahdollisuus palkkatuen jatkoon 24 kuukauden jaksoissa.

8 § 100 prosentin palkkatuki

- **Tuki myönnettäisiin 10 kuukaudeksi. Tukikelpoisia palkkakustannuksia korotettaisiin kertoimella 1,23 työnantajan sivukulujen kattamiseksi laskennallisesti.**
- **100 prosentin palkkatuki olisi mahdollinen kaikille yhdistyksille, säätiöille ja rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille**
- **Jos työnantajan toiminnalla on työ- ja elinkeinotoimiston arvion mukaan vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, 100 prosentin palkkatuki myönnettäisiin de minimis -tukena. Muussa tapauksessa tuki olisi EU:n valtiontukisääntelyn ulkopuolista tukea. Arvioinnin kriteereistä säädettäisiin erikseen valtioneuvoston asetuksella.**

Tukikelpoisten palkkakulujen erilainen laskutapa 100 %:n palkkatuessa verrattuna muuhun palkkatukeen monimutkaistaa palkkatukijärjestelmää. Mahdollisuus 100 %:n palkkatukeen kaikille yhdistyksille, säätiöille ja rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille selkeyttää TE-toimiston työtä. Se lisää kolmannen sektorin työllistämismahdollisuuksia ja vähentää TE-toimiston työtä palkkatuen myöntämisessä. Palkkatuki on ennen kaikkea kuitenkin työllisyyspolitiikan eikä sosiaalipolitiikan väline, joten palkkatuen käytön tarkoituksenmukaisuuden varmistamiseksi 100% tuessa olisi hyvä säilyttää samantyyppinen tarpeellisuusharkinta TE-toimistoissa kuin nykyisin on TEM:in luomien kriteerien pohjalta. Sen sijaan TE-toimiston arviointi siitä, vaikuttaako työnantajan toiminta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, vaikuttaa aika monimuotoiselta. Asetuksella säädettävien kriteerien pitäisi olla selkeät.

10 § Palkkatuki oppisopimuskoulutukseen

- **Palkkatuen määrä oppisopimuskoulutuksessa olisi 50 % ja pysyisi samana koko koulutuksen keston ajan**

- **Palkkatukea myönnettäessä tuki olisi mitoitettava koko sille ajalle, jonka työ- ja elinkeinotoimisto arvioi tarkoituksenmukaiseksi.**
- **Tukea voitaisiin jatkaa, jos henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukainen oppisopimuskoulutuksen kesto muuttuu koulutuksen aikana**

Palkkatuen myöntäminen pisimmillään koko oppisopimuksen ajaksi, kuten aiemminkin, on tarkoituksenmukaista.

11 § Tuella palkatun siirtäminen

- **Edelleen siirtämisestä tehtäisiin erillinen päätös ja säädettäisiin edellytykset edelleen siirtämiselle**

Erillisen päätöksen tekeminen edelleen siirtämisestä on hyvä muutos, vaikka lisääkin TE-toimiston työmäärää. Nykyinen käytäntö on ollut epäselvä ja kirjava, joten selkeän päätöksen vaatiminen selkeyttää tilannetta. Se, että siirron aikana palkkatuen määrä voi olla enintään se määrä, joka käyttäjäyritykselle voitaisiin myöntää, mutta ei enempää kuin työnantajayritykselle myönnetty määrä, on hyvä ehdotus, joka osaltaan estää kilpailun vääristymistä. Nykyisin on ollut jonkin verran 100% tuella siirtämistä yrityksiin, jolloin voidaan kysyä, että onko palkkatukityöllistetyn kierrätys yhdistyksen kautta tehty vain 100% palkkatuen saamiseksi.

2. Huomioita lukuun 7a 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki

Huomioita 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuesta (luku 7a, uusi luku)

- **Tuki on uusi**
- **Tuki myönnettäisiin ilman tarkoituksenmukaisuusharkintaa, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät.**
- **Tukea maksettaisiin 70 prosenttia tukikelpoisista palkkakustannuksista 10 kuukaudelta, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajalta.**
- **Tukikelpoisina kustannuksina pidettäisiin samoja palkkakustannuksia kuin palkkatuetussa työssä.**

Varttuneempien mahdollisuuksiin työllistyä tämä työllistämistuki on hyvä uusi mahdollisuus. Olisi kuitenkin hyvä pohtia saavutettaisiinko paremmin työllistävä vaikutus vain alentamalla nykyisen 60-vuotiaiden pitkäaikaistyöttömien erityispalkkatuen ikäraja 55 vuoteen.

3. Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

- **Työvoimakoulutuksen yhteishankinta (5 luku 7§) ja työolosuhteiden järjestelytuki (10 luku 3§)**
- **Työllisyyspoliittinen-avustus (säädettäisiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetulla asetuksella)**

- **Työsopimuslain 13 luvun 6 §:n 2 momentin 2 kohdan muuttaminen**

Tässä on haasteena se, että palkkatuetun työn kohderyhmän rajausta voi vaikuttaa ei-toivotulla tavalla palkkatuen käyttöön ja vähentää yhdistysten toimintamahdollisuuksia. Osa yhdistyksistä pyörittää palkkatuella jatkuvaa, mutta pohjimmiltaan ei-kaupallista = yleishyödyllistä taloudellista toimintaa. Esim. kierrätyskeskukset. Nykymuotoinen esitys saattaisi johtaa siihen, että palkkatukityön käyttö näissä paikoissa vähenee merkittävästi tai loppuu kokonaan. Silloin yhteiskunnalliset kokonaisvaikutukset voisivat olla vahvasti negatiiviset.

4. Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Sosiaalisia yrityksiä on enää niin vähän, että lain kumoaminen on tarkoituksenmukaista.

5. Huomiot julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain muihin lukuihin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

Kommentit julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain lukuihin 1, 2, 3, 11, 12, 13 ja 14, 7 luvun 4, 9 ja 12-15 §:iin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

- **Mainittuihin lukuihin ja lakeihin on tehty vähäisiä tai teknisiä muutoksia.**

Ei kommentoitavaa.

6. Yleiset huomiot

Yleiset huomiot:

- a. Huomiot ehdotetun sääntelyn suhteesta hyvään hallintoon ja perustuslakiin**
- b. Huomiot esitysluonnoksen vaikutusarvioinnista**
- c. Muuta kommentoitavaa**

Palkkatukea koskevat muutokset selkeyttävät palkkatuen käyttöä, vaikka vieläkin jää selkeyttämisen tarvetta. Palkkatuen jatkoselkeyttämisessä kannattaisi ministeriön pohtia työllistämispalkkioon verrattavan muutaman kiinteäsummaisen tuen käyttöönottoa, jos EU-lainsäädäntö vain mahdollistaa sen. Työllistämispalkkion suuri houkuttelevuus ja käyttö verrattuna kuitenkin palkkatukea keskimäärin selvästi pienempään määrään osoittaa selkeästi kuinka suuri merkitys on sillä, että tuki on riittävän selkeä, jotta työnantajien on helppo käyttää sitä ja se on myös helppo myydä työnantajille.

Kolmannen sektorin työllistämisen vaikeutuminen olisi todennäköistä esitetyillä muutoksilla ja tämän yhteiskunnallista kokonaistarkoituksenmukaisuutta kannattaisi vielä selvittää.

Ahomäki Maarit
Hämeen TE-toimisto